

Адміністративна деліктологія. Соціально-правовий феномен і проблеми розвитку : [монографія] / Олексій Іванович Остапенко. – Л. : Львів. ін-т внутр. справ при Укр. акад. внутр. справ, 1995. – 312 с. **5.** Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – 288 с. **6.** Антонян Ю. М. Личность преступника / Ю. М. Антонян, В. Н. Кудрявцев, В. Е. Эминов ; Ассоц. Юрид. центр. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 364 с. – (Теория и практика уголовного права и уголовного процесса). **7.** Тарарухін С. А. Вибрані твори. Ч. II : Кримінологія. Соціально-психологічні причини злочинів / Святослав Андрійович Тарарухін. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 100 с. **8.** Психология личности : [сб. ст. / сост. А. Б. Орлов]. – [2-е изд., доп.]. – М. : ООО «Вопросы психологии», 2003. – 223 с. **9.** Сірий Є. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посіб. / Євген Володимирович Сірий. – К. : Атіка, 2004. – 480 с. **10.** Соціологія. Терміни, поняття, персоналії : навч. слов.-довід. / [уклад. В. М. Піча, Ю. В. Піча, Н. М. Хома та ін.] ; за заг. ред. В. М. Піча. – К. : Каравела ; Л. : «Новий Світ – 2000», 2002. – 480 с. **11.** Гальчинський А. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти : наук. вид. / Анатолій Гальчинський. – К. : Либідь, 2006. – 312 с. **12.** Мельник В. Безпека особи в системі загальної безпеки / В. Мельник // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. – Вип. 11. – 2009. – С. 45–49. **13.** Безпека суспільства у регіоні Румунія – Україна – Республіка Молдова: тристоронній підхід [Електронний ресурс]. – Бухарест ; Кишинеу ; Київ, 2008. – 132 с. – Режим доступу: <http://www.gsbs.org.ua/wp-content/uploads/2008.pdf>. **14.** Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / П. А. Сорокин ; [общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонов ; пер. с англ.]. – М. : Политиздат, 1992. – 543 с.

Надійшла до редколегії 20.12.2011

Статья посвящена анализу личности правонарушителя, посягающего на общественный порядок и общественную безопасность, и освещению проблем обеспечения безопасности законопослушных граждан.

The article is devoted to the analysis of personality of offender trenching upon a public peace and public safety and to illumination of problems of providing of law-obedient citizens safety.

УДК 343.98.067–344.2

В. О. Пелецький

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ САМОВІЛЬНОГО ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ

Досліджено один з елементів криміналістичної характеристики самовільного залишення військової частини або місця служби – особу злочинця. На підставі аналізу слідчої практики подано характеристику типових рис особи військовослужбовця, який вчиняє цей злочин, типових мотивів його вчинення, визначено цілі й завдання криміналістичного вивчення особи злочинця під час розслідування даного виду злочину.

© Пелецький В. О., 2011

Будь-яка діяльність, зокрема і злочинна, багато в чому обумовлюється впливом індивідуально-психологічних особливостей людини [1, с. 73]. Результати кожної злочинної діяльності містять сліди особистості людини, що її здійснила, і, зокрема, відомості про деякі її особисті соціально-психологічні властивості та якості, злочинний досвід, спеціальні знання, стать, вік, особливості взаємовідносин із жертвою злочину тощо [2, с. 33]. Серед інших елементів криміналістичної характеристики самовільного залишення військової частини або місця служби особа злочинця становить особливий інтерес, оскільки вона не просто відображає певні зовнішні умови, а й є активною стороною взаємодії.

Аналіз правової літератури свідчить, що існує декілька напрямків дослідження особи злочинця: кримінологічний, кримінально-правовий, кримінально-процесуальний, судово-психологічний та криміналістичний [3–8]. Як слушно зазначає С. І. Анненков, своєрідність дослідження і підходу до вивчення цієї проблеми в криміналістиці виявляється в тому, що, по-перше, дослідження має комплексний характер з урахуванням досягнень інших наук, по-друге, повна криміналістична характеристика особи злочинця покладена в основу розробки загальних положень методики розслідування окремих видів злочинів, сприяє своєчасному розкриттю, розслідуванню та попередженню злочинів [9, с. 121]. Інформація про особу злочинця, встановлена під час розслідування і співставлена з відомостями про спосіб, механізм та обстановку вчинення злочину, створює нову самостійну інформацію, що дозволяє правильно визначити напрям і способи розшуку та затримання злочинця [2, с. 33].

Система ознак особи злочинця містить дані демографічного характеру, деякі моральні властивості та психологічні особливості. Особа злочинця – це поняття, що виражає сутність особи, яка вчинила злочин. У зв'язку з цим можна говорити про типові ознаки особи, схильної до вчинення тих або інших видів злочинів. Узагальнені дані про найбільш поширені мотиви злочину дають можливість визначити коло потреб злочинця, що штовхнули його на вчинення злочину, і тим самим встановлювати основні напрями розслідування [10, с. 185].

Опис особи злочинця як елемент криміналістичної характеристики полягає, у першу чергу, у виявленні тих її якостей, якими обумовлено вибір саме цього виду злочину, способу його вчинення, предмета злочинного посягання, обстановки, а також цілей і мотивів, які переслідуються ним у даному випадку [11, с. 217]. Особа, яка планує вчинення злочину, обирає знаряддя і засоби, діє на місці події, виходячи з наявних у неї навичок. Вона використовує звичні форми поведінки й засоби, оскільки так почувається більш впевнено, знаючи, що ці дії є знайомими і найбільш вірогідно будуть успішними. Такі навички здобуваються у процесі професійної, побутової діяльності особи та формуються протягом тривалого часу [12, с. 202–203].

Погоджуючись із думкою М. Т. Ведерникова, необхідно зазначити, що інформація про особу злочинця повинна давати цілісне, закінчене уявлення, тому предмет її вивчення повинен містити дані щодо проявів особистості як в основних сферах діяльності будь-якого члена суспільства (праця, побут, суспільно-політична діяльність), так і у специфічній сфері, притаманній особам, які вчиняють злочини (сфера кримінально-правових відносин), а також дані про її соціально-психологічні та емоційно-вольові якості [3, с. 74].

Певною мірою особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики самовільного залишення військової частини або місця служби розглядалася у роботах російських вчених: дисертаційному дослідженні А. Л. Баграт'яна [13, с. 74–82] та колективному підручнику з методики розслідування військових злочинів [14, с. 45–47]. В українській криміналістичній літературі цьому питанню увага не приділялась взагалі. Тому метою даної статті є надання на підставі узагальнення слідчої практики розгорнутого опису особи злочинця, який сприяв би побудові якісної та повної криміналістичної характеристики вказаного виду злочину.

Перед тим, як окреслити цілі та завдання криміналістичного вивчення особи військовослужбовця, який вчиняє самовільне залишення військової частини або місця служби, необхідно описати особливості військового середовища, в якому він діє, і яке, у свою чергу, справляє на нього істотний вплив. Особа злочинця-військовослужбовця має суттєві особливості, обумовлені цілою низкою чинників: замкнена одностатєва соціальна група міжособистісного спілкування; жорстка регламентація повсякденного побуту; необхідність за певних умов ризикувати життям; ієрархічна будова взаємовідносин між начальником та підлеглим при безумовному дотриманні принципу єдиноначальності; обмеження вільного часу та, як правило, обмежений вибір культурно-дозвільних заходів; значні щоденні фізичні та психологічні навантаження, іноді «кочовий» спосіб життя [15, с. 154–155].

При самовільному залишенні військової частини або місця служби злочинець завжди відомий, тому цілями криміналістичного вивчення особи злочинця є: 1) визначення напрямків, засобів та способів розшуку та затримання військовослужбовця; 2) встановлення та підтримка психологічного контакту з ним у процесі розслідування; 3) підвищення ефективності заходів профілактики цього виду злочину.

Одне з найважливіших криміналістичних завдань, яке виникає перед слідчим на перших етапах кримінальної справи і зберігається до її закінчення, – встановлення і підтримка психологічного контакту з обвинуваченим. Такий контакт необхідний для перетворення взаємодії з обвинуваченим у співпрацю, засновану на повному або частковому збігові, узгодженні мети слідства і мети обвинуваченого [1, с. 76]. Дані про психічні стани та індивідуально-психологічні особливості військовослужбовця можуть бути успішно

використані для вибору й застосування багатьох тактичних прийомів під час проведення таких слідчих дій, як допит і очна ставка.

Відомості про особу військовослужбовця, який самовільно залишив військову частину або місце служби, містяться в його особовій справі, в інших матеріалах кримінальної справи. При цьому доцільно зібрати дані не тільки про життєву настанову, ціннісні орієнтації, дефекти правосвідомості, особливості антисуспільних поглядів, але й про те, яка інформація про військовослужбовця допоможе налагодити з ним необхідний контакт, обрати найбільш ефективну тактику спілкування, а також визначити найбільш дієві способи отримання від нього правдивих свідчень та профілактичного впливу на нього.

Особа злочинця – це соціально-психологічне поняття, яке охоплює сукупність типових психологічних і моральних якостей індивіда, що формуються внаслідок вчинення злочинів. Особа злочинця охоплює цілу систему психологічних властивостей: спонукання, установки, переконання, емоційні йвольові особливості тощо. Дослідження особи злочинця передбачає необхідність вивчення механізмів протиправної поведінки, мотивацій вчинення різних видів злочинів, індивідуально-психологічних і соціальних чинників, ситуативних реакцій людини [16, с. 6].

Розглянемо соціально-демографічні ознаки особи військовослужбовця строкової служби, який самовільно залишає військову частину або місце служби (56 % із загальної кількості військовослужбовців, які вчинили цей злочин). Це особа чоловічої статі, віком від 18 до 20 років, переважно має низький рівень освіти, виховувався в неповній сім'ї або сім'ї з негараздами, не має власної сім'ї, не має роботи чи іншого заняття, повернутися до яких військовослужбовець дуже б хотів після звільнення у запас.

За віком військовослужбовці строкової служби, які самовільно залишили військову частину або місце служби, розподіляються наступним чином: 18–20 років – 81 %, 21–23 роки – 16 %, 23–25 років – 3 %. При цьому переважна більшість цих злочинів вчиняються юнаками у віці 18 років у перші 2–3 місяці після призову на військову службу. Це обумовлено, насамперед, проблемами адаптації у військовому середовищі. Аналіз медичної та психологічної літератури свідчить, що психіка людини найбільш динамічно розвивається приблизно до 21–22 років. Відповідно, на військову службу призиваються особи, в яких не завершилося становлення психіки, остаточно не сформувався характер, відсутній достатній життєвий досвід, погляди, інтереси, потреби та ціннісні орієнтації мають невизначений характер, які мають своєрідний емоційний склад (емоційна нестійкість, легка збуджуваність, запальність). В осіб більш зрілого віку відбувається накопичення життєвого досвіду, вони більш впевнено і адекватно реагують на жорсткі умови військового середовища, їх характер більш підготовлений до цих умов, а потреби та ціннісні орієнтації вже узгоджені з цілями

проходження військової служби. Військовослужбовцям строкової служби, які вчиняють зазначений вид злочину, притаманні невідготовленість до фізичних навантажень, до виконання обов'язків військової служби, невпевненість у собі, безпомічність без батьків, невміння адаптуватися до нових соціально-побутових умов, побудувати міжособистісні відносини у військовому колективі, замкненість у собі, туга за домівкою, родичами та близькими.

Протягом останніх п'яти років значно збільшилась серед військовослужбовців, які самовільно залишають військову частину або місце служби, кількість сержантів, старшин, солдатів та матросів, які проходять військову службу за контрактом (42 %). Ця категорія військовослужбовців перебуває в більш привілейованому становищі порівняно з військовослужбовцями строкової служби (проживають не в казармах, мають значно більше вільного часу, більше можливостей у виборі місця служби та військової спеціальності, значно вищий рівень грошового забезпечення тощо) [15, с. 166–167]. Серед них у криміналістичному аспекті цікаво виділяти осіб, які не проходили строкову військову службу, та осіб, які проходили строкову військову службу. Перша категорія контрактників так само, як і військовослужбовці строкової служби, характеризується емоційною нестійкістю, незавершеністю формування психічних процесів і характеру, невизначеністю потреб та ціннісних орієнтацій, тобто загалом невідготовленістю до військової служби. Мотивами вчинення самовільного залишення військової частини або місця служби у таких військовослужбовців є небажання переносити труднощі військової служби та прагнення ухилитись від неї протягом деякого часу. Як правило, ці мотиви відносяться до розряду анархістсько-індивідуалістичних та їх зміст зводиться до заперечення тих вимог військового правопорядку, які «заважають жити по своєму», нехтування тими обов'язками, які «обмежують особисту свободу» [14, с. 45]. Поряд з цим, останнім часом у військовослужбовців за контрактом, які самовільно залишають військову частину або місце служби, переважають мотиви, пов'язані з невдоволеністю рівнем матеріального забезпечення.

Друга категорія контрактників, тобто військовослужбовці, які проходили строкову військову службу і мають сержантські звання, – це вже сформовані особистості, повністю адаптовані до військового середовища, самі є наставниками та вихователями для підлеглого особового складу. Мотивами самовільного залишення військової частини або місця служби у таких військовослужбовців є невдоволеність рівнем матеріального забезпечення, побоювання відповідальності за вчинений злочин або інше правопорушення, емоційні стани, викликані закоханістю, ситуативні реакції на несправедливість чи приниження з боку начальника.

Аналіз кримінальних справ, порушених у 2005–2011 роках за ст. 407 КК України, свідчить, що розглядуваний вид злочину не

притаманний офіцерам та прапорщикам, кількість яких серед загальної кількості військовослужбовців, які вчинили цей злочин, складає 2 %. При цьому цікавим є той факт, що всі злочини вчинені саме офіцерами; прапорщиків, які б вчинили самовільне залишення військової частини або місця служби, взагалі немає. Зазначене свідчить, насамперед, про те, що військовослужбовці, які отримали фахову військову освіту у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів або школах та центрах підготовки прапорщиків, свідомо обрали рід діяльності, пов'язаний з військовою службою, пристосували до нього особисту систему життєвих цінностей, потреб та інтересів. Під час навчання такі особи отримали необхідні для успішного проходження військової служби фізичну, психологічну та військову підготовку, що дозволяє їм успішно долати певні труднощі та навантаження.

Мотиви офіцерського самовільного залишення військової частини або місця служби розподілилися наступним чином: побоювання відповідальності за вчинений злочин або інше правопорушення (50 %) та небажання долати труднощі військової служби (50 %).

Категорії прапорщиків притаманні реальність, «приземленість» планів та інтересів, пов'язаних з проходженням військової служби, натомість емоційно нестійкі молодші офіцери на початковому етапі офіцерської служби важко переживають розбиття ілюзій про ідеальний образ військового життя, що й спонукає їх до вчинення самовільного залишення військової частини або місця служби.

Загалом, військовослужбовцям, які вчиняють зазначений вид злочину, притаманні наступні риси: 1) зневажливе ставлення до військової служби; 2) неповнота, перекрученість або дефектність правосвідомості; 3) домінування примітивно-побутових спонукань; 4) поверховість мотивації та критичної оцінки життєвої ситуації, в якій вчиняється злочин; 5) недостатня розвиненість здатності передбачати наслідки своїх дій; 6) емоційна нестійкість; 7) відсутність матеріальних та моральних стимулів до добросовісної служби; 8) домінування особистих інтересів над суспільними та відсутність особистої моральної відповідальності за стан захищеності держави [13, с. 79–80].

Окремо слід зупинитися на такому мотиві самовільного залишення військової частини або місця служби, як невдоволення проявами нестатутних взаємовідносин з боку співслужбовців або начальників. Виходячи зі слідчої та судової практики, необхідно відзначити, що такий мотив є підставою для звільнення військовослужбовця від кримінальної відповідальності, тобто таке діяння, вчинене внаслідок застосування фізичного або психічного насильства, не становить великої суспільної небезпеки та, відповідно, не є кримінально караним. Водночас особі військовослужбовця, який самовільно залишає військову частину внаслідок застосування нестатутних взаємовідносин, притаманні ознаки потерпілого, які

виражаються в наступних рисах: незавершеність становлення особистості та психіки; слабкий фізичний та недостатній інтелектуальний розвиток; наявність особливостей поведінки, які сприймаються оточуючими військовослужбовцями як відхилення від норми та викликають негативну реакцію; замкненість або дуже обмежене коло спілкування; непристосованість до самостійного життя та надія на допомогу батьків (на побутовому рівні – «матусин синок»); меланхолічний або холеричний темперамент.

Потрібно зауважити, що хоча відносна кількість військовослужбовців-жінок у Збройних Силах України постійно зростає, досліджуваний масив кримінальних справ свідчить, що усі без винятку злочини вчинені чоловіками. Це обумовлено, на нашу думку, наступними трьома причинами: по-перше, жінки не проходять строкову військову службу; по-друге, завершення формування психіки у жінок відбувається у більш ранньому віці, ніж у чоловіків, до вибору професії жінки ставляться більш ретельно, і у разі, якщо жінка обирає військову службу, вона виважено оцінює всі її позитивні та негативні сторони; по-третє, жінкам не притаманний «авантюрний» спосіб вирішення своїх проблем.

Таким чином, типовий «портрет» особистості військовослужбовця, який самовільно залишає військову частину або місце служби, є, на наш погляд, таким: чоловік віком 18–27 років, з незавершеним становленням психіки, емоційно нестійкий, за темпераментом меланхолік або холерик, походить з неповної або неблагополучної сім'ї, має низький рівень освіти та фізичної підготовки, у психіці домінують анархістсько-індивідуалістичні нахили, ціннісні орієнтації поверхові, однобічні, замкнений, некомунікабельний, в нього відсутні побутові навички, необхідні для того, щоб впевнено почуватися у військовому середовищі.

Розкриттю злочину, тобто встановленню сукупності об'єктивних та суб'єктивних елементів, що відображаються у навколишньому середовищі через спосіб його підготовки, вчинення, приховування, великою мірою сприятиме встановлення якомога більшої кількості відомостей щодо обстановки вчинення злочину (час, місце, погодні умови, стан огорожі, організація охорони частини) та особи злочинця (вік, фізичні можливості, навички, схильності) [17, с. 190]. Використання даних про особу військовослужбовця, який самовільно залишив військову частину або місце служби, має першочергове значення для вибору тактики розслідування.

Підбиваючи підсумок дослідження особи військовослужбовця, який самовільно залишає військову частину або місце служби, можна із впевненістю зазначити, що внутрішні, такі, що спонукають кримінальну поведінку, психічні процеси, мотиви й цілі цього злочину щільно взаємозалежні зі всіма іншими елементами криміналістичної характеристики. Так, особливостями особи військовослужбовця обумовлюється вибір того або іншого способу вчинення злочину, засобів і знарядь, які полегшують його вчинення; сліди

самовільного залишення військової частини або місця служби є відображенням навичок, звичок та схильностей злочинця; у свою чергу військовослужбовець діє в конкретних умовах обстановки, на деякі фактори якої впливає сам, до інших пристосовується, що й спонукає до вчинення злочину, визначає спосіб вчинення злочину та механізм злочинної поведінки.

Дослідження у процесі досудового слідства особи, винної у вчиненні злочину, сприяє застосуванню правильних тактичних прийомів, цілеспрямованому пошукові матеріальних слідів, і, зрештою, одержанню достатніх доказів у справі.

Список літератури: 1. Кретчак О. М. Деякі аспекти використання даних психологічного вивчення особи обвинуваченого в розкритті і розслідуванні злочинів / О. М. Кретчак, Г. В. Юркова // Криміналістичний вісник. – 2006. – № 1 (5). – С. 73–78. 2. Яблоков Н. П. Криміналістика : учеб. для вузов і юрид. фак. / Н. П. Яблоков. – М. : ЛексЭст, 2003. – 376 с. 3. Ведерников Н. Т. Личность преступника как элемент криминалистической характеристики / Н. Т. Ведерников // Криминалистическая характеристика преступлений. – М. : Всесоюз. ин-т по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности, 1984. – С. 72–77. 4. Глазырин Ф. В. Криминалистическое изучение личности обвиняемого : автореф. дис. на соиск. уч. степени д-ра юрид. наук : спец. 12.00.09 «Криміналістика» / Глазырин Феликс Викторович. – Свердловск, 1973. – 34 с. 5. Лушечкина М. А. Криминалистическое изучение личности в тактике расследования : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс; криміналістика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Лушечкина Марина Александровна. – М., 2002. – 26 с. 6. Охрименко І. Психологічна характеристика механізму злочинної поведінки / І. Охрименко // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 10. – С. 153–156. 7. Писаренко Л. М. Соціально-психологічна характеристика личности преступника / Л. М. Писаренко // Актуальні проблеми держави і права. – Вип. 14. – 2002. – С. 109–114. 8. Устименко В. В. Суб'єкт злочину і особа злочинця / В. В. Устименко // Проблеми законності. – Вип. 58. – 2003. – С. 97–102. 9. Анненков С. И. Личность мошенника как элемент криминалистической характеристики / С. И. Анненков // Личность преступника и уголовная ответственность. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1981. – С. 121–126. 10. Шепітько В. Ю. Загальні положення криміналістичної методики / В. Ю. Шепітько // Настільна книга слідчого / [М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Ін Юре, 2007. – 728 с. 11. Бондаренко Д. А. Злочини, пов'язані з використанням владних та інших повноважень: особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики / Д. А. Бондаренко // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2000. – № 2 (11). – С. 214–218. 12. Черняк Н. П. Деякі ознаки особи злочинця, які впливають на обрання способу приховування злочину / Н. П. Черняк, Ю. В. Зеленько // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 1. – С. 198–205. 13. Баграгьян А. Л. Особенности расследования самовольного оставления воинской части или места службы по законодательству Российской Федерации и Республики Армения (сравнительно-правовое исследование) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 «Уголовный процесс и криміналістика; судебная экспертиза» / Баграгьян Азат Людвигович. – М., 2009. – 212 с. 14. Криміналістика: методика расследования преступлений, совершаемых в Воору-

женных Силах Российской Федерации : учебник / под общ. ред. проф. А. И. Бастрыкина. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Юрлитинформ, 2010. – 504 с.

15. Эминов В. Е. Преступность военнослужащих: исторический, криминологический, социально-правовой анализ / В. Е. Эминов, И. М. Мацкевич. – М. : Пенаты, 1999. – 262 с.

16. Шепітько В. Ю. Соціально-психологічні характеристики особи злочинця в криміналістиці: проблеми використання типології та можливостей моделювання / В. Ю. Шепітько // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. – 2005. – Вип. 5. – С. 5–11.

17. Калюга К. В. Властивості людини як елемент криміналістичної характеристики, що відображається у матеріальному середовищі під час вчинення злочину / К. В. Калюга // Криміналістичний вісник. – 2010. – № 1 (13). – С. 186–191.

Надійшла до редколегії 10.11.2011

Исследован один из элементов криминалистической характеристики самовольного оставления воинской части или места службы – личность преступника. На основании анализа следственной практики представлена характеристика типичных черт личности военнослужащего, совершающего это преступление, типичных мотивов его совершения, определены цели и задачи криминалистического изучения личности преступника при расследовании преступлений данного вида.

One of the elements of willful abandonment of military unit or service place criminalistic description – the personality of criminal – is researched. On the basis of analysis of inquisitional practice description of typical lines of personality of serviceman accomplishing this crime, typical reasons of its commission, is presented, aims and tasks of criminalistics study of personality of criminal at investigation of crimes of this kind are certain.

УДК 351.74(4)

О. С. Передерій

ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА І ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК ЯК ОБ'ЄКТИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЗАХИСТУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Обґрунтовано, що громадська безпека і громадський порядок є головними об'єктами поліцейського захисту в країнах Європейського Союзу. Проаналізовано положення законодавства про Європейський Союз, а також приписи національних нормативних актів про поліцію Франції, Німеччини, Польщі, які визначають завдання поліцейських органів цих держав як активних членів Європейського Союзу.

У культурному, політичному та економічному відношенні Європейський Союз (ЄС) є найвпливовішим інтеграційним об'єднанням держав Європи у сучасному світі. В системі правових основ ЄС чільне місце відводиться формальному закріпленню основних цінностей європейських народів, захист і примноження яких становить основний зміст функціонування кожної ланки інституційного механізму Союзу.